

spovednikom in domačim čč. gg. za trud, ki so ga ta čas imeli.

F. Sp.

Gospodarske stvari.

Uima gorice.

(Dalje.)

Na Goriskem so vinogradi hudo poškodovani od rje, ker mnogi posestniki še dozdej niso hoteli škropiti. Manj kvara so trpele pohorske gorice od Konjic do Maribora, ker so boljše obdelane in jih ploha toliko ne zbrusi. Zato tudi tod se nekateri nič ne mislijo na škropitev, posebno ker se rja pozno prikaže — kakor 1894 še le proti koncu septembra, ko sta že rozga in grozd za silo dozorela. Pa taki so redki več, in vsak si brž ko mogoče svojo gorico poškopri.

Dozdej je skušnja pokazala, da se mora brž škropiti, ko se je perje nekoliko razrastlo. Rana škropitev ti ohrani spodnje listje, ki je za grozd poglavitna reč. Nadalje smo spoznali: samo enkrat škropiti ne zadostuje, razun če bi se smelo do Aninega odlagati. Tudi smo se prepričali, da tri *ky* galice za jeden polovnjak vode je premalo. Za prvo škropitev vzami 4 kile galice, za drugo pa $4\frac{1}{2}$ kile in delo se ti bo dobro obneslo. Tudi smo videli v največji vročini škropiti, pa se ni skvarilo; listje se je sicer bilo stulilo ali skrčilo v veliki vročini, pa se je zopet lepo zravnalo.

Na tvarini je vse ležeče; slaba rosa ti rje zabranila ne bo; tudi med prodajalci so se nepoštenjaki pokazali. Izvrstno in zanesljivo blago dobiš pri g. Pahnerju v Mariboru po 24 novčičev kilo, ali pa pri okrajnem zastopu menda za 22 kr. in nekaj poštnine. Bolj ko je galica temnomodra, boljša je; bele ali svetle pa ne kupuj! Zdej pa si nanosi polovnjak čiste vode, vzami 4 kile galice, deni jo v vrečo ali žakeljček ter ga obesi na površje vode, da nekoliko ven iz vode gleda; čez noč se ti bo tvarina razstopila in vreča bo prazna do nekaj peska. Ako pa čakati ne utegneš, moraš galico zdrobiti, v vrečo vodo vsipati in mešati v piskru. Zdej vzami 5—7 kil ugašenega apna ali pa 3 kile živega apna, dobro ga precedi na capi ali cedilu iz drota, ter to mleko vlij v polovnjak, kamor si tudi raztopljeno galico vsipal, vse dobro premešaj in si škropilnico napolni, pa hajdi v gorico škropiti!

Škropilnice so različno ustrojene. V vsakem mestu so taki ustrojitelji, pa njihovo delo ni enako porabno. Zdi se mi, najboljšo robo ima gosp. Fiebinger, kotlar v Mariboru, za 13 goldinarjev in še nižje, ki tvarino na drobno razprši, kar je pri škropitvi poglavitno. Škropec bodi borno oblečen, ker se boš ogrdil; vzami škropilnico na ramo ter vsak trs okoli in okoli dobro porosi. Ako se sled dobro ne vidi, prideni še nekaj več apna. Tekočino v sodu in puti pa moraš večkrat zmešati ali stresti, da se ti ne zgošči. — Tako delaj celi dan, in gospodar ti bo dal 30—40 krajcarjev plačila, v jeseni pa ga še bosta skupaj pila. Prvokrat škropi okoli 15—20. maja; drugokrat pa ob Aninem; tretjič pa brž po Veliki maši, ker bi že utegnili listje biti bolno konec avgusta in bi škropitev ne hasnila. Pa dvakratno škropljenje za razvoj rozge in grozda zadostuje. Množina tvarine je odvisna od gošče in rasti lesa; vendar potroškov se bati ne smeš, ker dobra kapljica ti bo vse to povrnila; saj vsak kupec bara, če je škropljeno ali ne, še predno ga okusi ali vidi. Hvala Bogu, moramo reči, da je ljudem to zdravilo pokazal. Ne bilo bi trsa več na Štajarskem brez tega varstva. Kdor ga rabiti neče, si je sam kriv svoje nesreče. Za zoritev grozda je spodnje listje najpotrebnejše, zato moraš tudi paziti,

da prvokrat v pravi dobi škropiš, predno je perje okuženo; drugo škropljenje hasne bolj rozgi, da se ložje razvija. Po vsakem škropljenju na večer puto dobro umij, in po zadnjem delu jo še celo z oljem namaži in prebarvaj, da ti čez zimo ne zarjavi. Tako boš škropilnico dolgo ohranil in vsako leto kakti z novo v gorico došel; drugače pa bo v štirih letih luknjičasta postala.

Še mnogotere druge uime so, ki nam kvarijo trsno listje naših goric: toča, hrošč, zasukač, koza in svinje. Prvih nas naj ljubi Bog obvaruje; poslednjih pa viničar v gorico ne puščaj! (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 22. junija v Št. Juriju ob juž. žel., v Poličanah, pri Sv. Antonu v Slov. gor., v Sevnici in Šoštanj. Dne 24. junija v Konjicah, Jurklostru, na Laškem, pri Sv. Lenartu v Slov. gor., pri Sv. Janžu na Dravskem polju, pri Mariji-Trošt, v Podsredi in Ljubnem. Dne 26. junija v Cmureku. Dne 27. junija pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju.

Dopisi.

Iz Celja. (Centralna posojilnica.) G. Ivan Lapajne sklicuje na svojo pest zbor na 23. t. m. na Krško, pri katerem bi se naj ustanovila »Centralna posojilnica slovenska«, ter pravi, da bode ta posojilnica v tesni dotiki z »Zvezo slovenskih posojilnic«. Da ne bode kaka pomota, kakor da bi se ta centralna posojilnica snovala po intenciji zveze slovenskih posojilnic, mora se naznaniti, da zveza slovenskih posojilnic nameravane centralno posojilnico ne odobrava. Z osnovanjem centralne posojilnice se je pečal občni zbor »Zveze« že večkrat, ali vedno so se vsi razsodni in poučeni zastopniki posojilnic odločno proti taki centralni posojilnici izrekli, ker je taka posojilnica nemogoča. Posojilnice, katere imajo začasno nekaj gotovine več, te gotovine ne morejo nalagati v tako centralno posojilnico, ker je tukaj ne morejo vedno, kedaj potrebujejo, vzdigniti. »Centralna posojilnica« bi namreč vložen denar opet drugim, denarno navadno slabšim posojilnicam posodila, katere posojilnice potem ne morejo na vsakokratno zahtevanje denar vrniti. Posojilnice bi torej prišle samo v zadrege. — Nekaka centralna posojilnica je itak že, najmočnejša izmed vseh slovenskih posojilnic, »Posojilnica celjska«, katera je v zvezi z »Južnoštajersko hranilnico« in drugimi denarnimi zavodi, ter vsled tega odgovarja namenom centralne posojilnice. Pri posojilnici v Celju nalagajo že leta in leta druge manjše posojilnice svojo gotovino, katere začasno ne potrebujejo zato, ker to svojo gotovino lahko vsak čas vzdignejo, ter njo imajo tako vedno na razpolago. Na drugej strani pa posojilnica v Celju daje tudi manjšim posojilnicam, ako te pridejo v zadrege in potrebujejo hitro denar, z vlogami, ter je imela n. pr. lansko leto na tak način naloženega pri drugih posojilnicah 86.947 gl. 6 kr. Osnovanje nameravane centralne posojilnice se torej nikakor ne more odobravati, ker je ta centralna posojilnica čisto osebni poskus podjetja gospoda Ivana Lapajnet.

Iz Žalca. (Javen shod) slovenskega katoliškega delavskega društva v Žalcu dne 9. junija t. l. je bil zopet velikansk. Ljudstva se je zbralo nepričakovano veliko, le socijalnih demokratov smo tokrat pogrešali. Podpredsednik, č. g. M. Ulčnik, pozdravi navzoče in otvori zborovanje. Prvi govornik, č. g. Matej Osenjak, nam razloži, odkod da izhaja vse gorjé sedanje socijalne bede in kdo da je oče socijalizma? Nihče drugi, kakor

liberalizem. Zatreti torej najpoprej liberalizem, in socialne demokracije je konec. Dajte delavcu sv. vero nazaj in socialno vprašanje je rešeno! Drugi govornik, gosp. Tone Goršek, nadaljuje o delavski organizaciji, ker se ta žalibog, širi pod dvema nasprotnima praporjema. Prva množica se zbira pod praporom sv. katoliške cerkve in domovine; druga pod zastavo brezverstva in brezdomovinske mednarodnosti, in ti so že dobro znani socialni demokrati. Tretji govornik, g. Ivan Kač, poudarja naj se delavci družijo, da jim bode v korist. Č. g. Matija Koren omenijo o volitvah, da je vsacega sveta dolžnost, udeležiti se vsake volitve. Nato zaključil č. g. podpredsednik zborovanje z napitnico na sv. očeta in Njih Veličanstvo svetlega cesarja, pevci pa so zapeli delavsko pesem. Slovensko katoliško delavsko društvo napreduje vrlo, udje se oglašajo vedno, le nekaterih tržanov še pogrešamo. Na svidenje torej pri prihodnjem shodu, kateri bode v kratkem! Delavec.

Iz Celja. (Zgradba »Narodnega doma«) jako lepo napreduje tako, da pride že letos pod streho. Gotovo je, da izpolnjuje stavbeni odsek naložene mu dolžnosti zastran stavbe, pa govori se tukaj, da se ne ozira na domače narodne voznike, kateri se pritožujejo, da jih slavni stavbeni odsek nekako prezira. Več narodnih posestnikov v Celjski okolici želi, da se slavni stavbeni odsek opozori na to, da nikakor ne gre prezirati domačih narodnih voznikov in s tem žaliti one veleposestnike, ki so šli pri zadnjih in predzadnjih volitvah za okrajni zastop in za občino Celjske okolice v ogenj, in dajati našim najhujšim nasprotnikom prednost pri stavbi »Narodnega doma« v Celju. Narodni veleposestniki v Celjski okolici upajo, da bode slavni stavbeni odsek z ozirom na bližajoče se volitve za okrajni zastop celjski, kakor tudi za občinski odbor Celjske okolice, katere bodo že prihodnje leto, spominjaje se hudih volitvenih borb zadnjih let, ravnal pravično, tembolj, ker ne zahtevajo večjega zasluzka, kakor naši najhujši nasprotniki.

Iz Vojnika. (Koncert.) Gibljemo se. »Edinost« ima svoje tamburaše in da utegnejo se še povspeti visoko, pričal je koncert v nedeljo, dne 9. rožnika. Zbrali smo se pri starem Vrečarju v precejšnji obilici in naslušali smo se sladkozvočnega tamburanja in miloglasnega petja vrlih naših sosedov Novocerkovljanov, da nam je popoldne in večer prenašlo izginil. Prvi nastop naših tamburašev po tako kratkem vežbanju bil je več, ko zadovoljiv. In če premislimo, da ni med njimi niti jednega prej izvežbanega, pripoznati moramo, da je korak nepričakovano velik v napredku. Našim milim sosedom pevcem pa prisrčna hvala za sodelovanje, s katerim so ovenčali naš koncert! Upamo, da podpirajo naša društva, »Edinost« in obe podružnici sv. Cirila in Metoda tudi v bodoče. Razveselil nas je obisk mnogih dalnjih gostov, posebno pa gospoda Vivoda iz Doliča, kateri nam je sporočil tudi pozdrav od nekdanjega »našega« č. g. Fideršeka. Na svidenje sredi srpana v Doliču pri Hudi luknji! — Prihodnjic pa vam naznanim nekaj prav lepega. Domačin.

Iz Slov. goric. (Občinske volitve) so se v nekaterih krajih dobro izvršile. V Srednjem Gasteraju so si izbrali občespoštovanega veleposestnika g. Franceta Kurnika za obč. predstojnika. Ta je mnogo čislán pri občinarjih, ker so si ga že velikokrat volili; to čast pa tudi zasluži kot navdušen Slovenec in pobožen kristjan. Občinske table je omislil čisto slovenske. Bog ga živi še mnogo let v korist Srednjega Gasteraja! — V Krembergu so že osmokrat izbrali za predstojnika gosp. Al. Ornika, v dokaz, da ga ljubijo; saj se to kaže posebno na milem vedenju in v občinski blagajnici. Takih pravičnih mož želimo si mnogo. G. Ornik je dober Slo-

venec, imajoč občinske table slovensko-nemške. — Jednako so na Šitarcih volili starega predstojnika, g. J. Črnčeca, že osmokrat. Lepo znamenje! Vse drugače je pa šlo v Spodnjem Gasteraju. Tam so ovrgli starega predstojnika in pisarja »feldwebla«, ki bojda ni dobil glasú. Tako je prav, saj sedaj imajo mladega slovenskega korenjaka g. Dom. Koserja, ki bo, upamo, po izgledu svojih sosedov ravnal in se možato obnašal s slovensko stvarjo. Radi tega je za slovo »feldwebel« napravil občinsko tablo tako: »Gemeinde Untergasterei Okraina Sodnija Bezirksgericht« itd. Grdo! Ako »feldwebl« in »mežnar« boljše ne zna, je res dobro, da so ga od pisarije v občini izbacnili, a g. Koser bo to nedostatnost gotovo popravil. Ako še pristavim da sta g. France Kurnik in g. Al. Ornik »Štajerskega kmeta« takoj poslala v Maribor v poštne ulice nazaj, naj za danes zadostuje! Živeli vsi vrli Slovenci! —j.

Iz Sromelj pri Brežicah. (Cerkvena svečanost; letina). Dne 26. maja smo imeli lepo svečanost; bili so namreč blagoslovljeni prenovljeni oltarji in nove bandere. Blagoslovili so jih častiti gosp. dekan Henrik Verk in potem tudi pridigovali. Za bandere so zložili mladeniči in dekleta. Imamo zdaj vse prenovljeno, ker lani se je tudi cerkev prenovila. Hvala zato gre našemu častitemu g. župniku, kateri so v dveh letih, kar so pri nas, tako lepo našo cerkev oskrbeli. Hvalevredno je pa tudi od župljanov, kateri so z dobro voljo toliko darovali, da se je lepo izvršilo vse delo, ki stane blizu 3000 gld. In to ni malo, če se pomisli, da je naša župnija revna in so leta slaba. — Letina kaže pri nas bolj slabo, kakor dobro; ozimina je pod snegom pognila tako, da smo preorati morali; sadja bo prav malo, sneg v maju nam je sadno drevje strašno potrgal, in skoraj polovica vinogradov nam je pozeblo. Bog se nas usmili!

Od Sv. Jurija ob Taboru. (Zahvala.) Ko je velika uima, trtna uš uničila blagostanje naših že itak ubozih bratov na Dolenjskem, ko je nastopivša sestrice filoksere, peronospora, udarila drugi smrtonosni pečat našim vinogradom, bila je tu odkazana našemu narodnemu razumništvu častna in za blagostanje naroda veljavna naloga. Smelo trdimo, da si je v tem boju proti tem še pred malo časa nepoznatim sovražnikom vinoreje steklo naše narodno učiteljstvo nevenljivih zaslug. S teoretičnim in praktičnim podukom pribori si ta blagovestnik mladine in kmeta tla, plodovito polje, kjer lahko uči in kaže, kako privedi uničene gorice do plodonosja. — Dne 16. t. m. je podučeval naš za napredek kmetijstva uzorno vneti nadučitelj, g. Šijanec, naše jako razumno prebivalstvo o vseh vrstah cepljenja trt na zelenju. Z velikim zanimanjem je sledilo občinstvo razkazovanju gosp. nadučitelja. Pokazal je cepljenje na stari način, na novi način in na način, po njem izumljen. Gotovo je, da bode Šentjur ohranil hvaležen spomin na tem dnevu, kateri je pokazal, da le v vednem napredovanju mora prospevati naše blagostanje. Bolski.

Iz Puščave. (Slaba pamet.) V nekem društvu blizu Puščave je naletela govorica tudi na Bismarka, kako je o priliki častitke k 80letnemu godovanju nemško misleče Štajarce, koji so mu osebno častitat prišli, zavrnil. »Seve, izrazi se jeden izmed društva, zgorajšne vrste misleči, čez mero napeti Tiljen, Bismark je pač že pri slabi pameti, kakor na primer naš obče znani tukajšnji že visokoletni bivši posestnik N. N.« Torej s slabo pametjo Bismarka se sedaj nemčurji izgovarjajo!

Iz Ljutomera. (Kako smo župana volili). Dne 8. junija so se zbrali naši občinski očetje, da v svoji modrosti izberó novega župana. »Nemci« so poslali v boj svojih osem modrijanov, Slovenci svoje štiri može. Naši tržani so v obče nezadovoljni z dosedanjim

županom. Gospodarstvo je pod njegovim županovanjem postalo popolnoma zavoženo. On sploh ni bil po svoji volji župan. Županoval je marveč njegov tajnik t. j. neki možiček, ki je svoj poklic izgrešil, in pa davkar Duller, ki je svoj poklic še le po dolgem iskanju našel. Slovenci niso imeli upanja spraviti svojega moža na županov stol. Zato pa so si hoteli izbrati tistega Nemca, ki jim je bil najbolj veljaven in najbolj pošten. Pred volitvijo pa so oddali pisano izjavo, katera bo za vso bodočnost ostala pri zapisniku in v kateri je sledeče zapisano: »Ker je največje važnosti, da zaradi žalostnih razmer občinskega premoženja vsaj v gospodarskih zadevah vsi edino postopamo, zato predlagamo, da se enoglasno voli od večine tisti mož, do katerega imajo Slovenci največ zaupanja, namreč g. Josip Steyer.« Toda večina se zato ni brigala. Voljen je bil s sedmimi glasovi dosedanji župan Schwarz, to je tisti mož, ki je nekdanj v slovenski čitalnici navdušen popeval: »Slovenec sem«. Kako pravičen da bo Slovincem, razvidno je iz tega, da niti enega Slovence niso hoteli voliti za občinskega svetovalca, ampak so vkljub temu, da je Slovencev več po številu, da več davka plačujejo in da jih je bilo dvakrat toliko pri volitvi, volili same Nemce, med njimi tudi Zemljiča, nekdanjega ustanovitelja čitalnice. Le tako naprej in stvar bo kmalu dozorela!

Iz Dobove. (Pogreb.) Na vnebohod Gospodov smo pokopali spoštovanega moža, Janeza Meznariča, 77 let starega, očeta neumorno delavnega č. očeta frančiškana Miklavža Meznariča, ki oskrbujejo v Lankovicu pri Gradcu kaznilnico. Rajni oče Janez Meznarič so bili pobožen mož in so imeli veliko ljubezen do Marije. Ni bilo nedelje, da bi ne bili videli osivelega moža s palico v roki priti v cerkev k službi božji, pa tudi vsak mesec pristopiti k mizi Gospodovi; kajti bili so tretjerednik. — Pred petimi meseci so bili č. o. Miklavž doma in z očetom svojim so šli v brežiški samostan obiskat očete frančiškane. O. Miklavž rečejo očetu: »Glejte oče (in pokažejo na č. o. Odorika, ki so predstojnik in voditelj III. reda sv. Frančiška v Brežicah), glejte oče, ta-le gospod vas bodo prevideli!« In res, zgodilo se je tako! O sv. misijonu v Dobovi so pomagali vrli P. Odorik in ravno oni so šli previdet na smrt obolelega očeta Janeza Meznariča, ki so drugi dan mirno v Gospodu zaspali. Na vnebohod je bil pokop. Čč. gospodov je bilo sedem, tudi štiri misijonarji so se pogreba udeležili. Na pokopališču so kaj lepo govorili č. g. Macur v tolažbo č. o. Miklavžu in celi njihovi zlahti, za kar jim bodi izrečena prirsčna zahvala! Pokojnemu Janezu Meznariču pa naj sveti večna luč!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. Veličanstvu svetlemu cesarju je dne 17. t. m. ministerski predsednik, knez Windischgraetz, izjavil, da on in drugi ministri odstopijo. V državnem zboru delajo vladi velike zapreke mladočeški poslanci, ker hočejo na vsak način preprečiti davčno preosnovo. V odseku za volilno preosnovo pa so običali že pri 1 §. Zaradi celjske slovenske-nemške gimnazije so se kujali liberalci, ki so oni dan celó stopili iz koalicije; torej je koalicija — razbita.

Gornje Avstrijsko. Deželni zbor je bil sklican za 17. t. m. in je vravnal stvari pri deželnem hipotečnem zavodu, izvolil pl. Kasta deželnim odbornikom in sprejel za kmetovalce ugoden dostavek k lovski postavi.

Češko. Dan sv. Vida bil je za narodopisno razstavo v Pragi dan velikega veselja. Došlo je namreč

314 ameriških Čehov. — Letošnjih vojaških vaj na južnem Češkem se bodo udeležili tudi svetli cesar. Stanovali bodo v skofovi palači v Budjevicah.

Moravsko. Pogajanja med Staro- in Mladočehi so se razbila, ker Staročehi nočejo stopiti v mladočeški državnozborni klub. — Deželni šolski svet je prepovedal katehetom na nemških šolah podučevati veronauk v češčini. Ali naj tudi katehet češke otroke z nemščino nepotrebno muči?

Štajarska. Društva »Praha«, »Slavulj« in »Edinost v Gradcu so dne 16. t. m. priredila v prostorih puntigamske pivovarne v korist po potresu poškodovanim Ljubljančanom veselico z lepim vspešdom in prosto zabavo.

Koroško. Občni nemški šulverein v Berlinu je podaril 300 v pruskem duhu spisanih knjig za nemško »bücherei« v Beljaku. Zopet pruska podpora! — Svetli cesar so potrdili postavo, s katero se občina Zgornja Bela razdeli v štiri občine. — Deželni predsednik, baron Schmidt-Zabiérow, je zbolel. Govori se, da pojde v stalni pokoj. Naj le gre, kličejo Slovenci!

Kranjsko. Dne 14. t. m. je kacic 800 hišnih posestnikov v Ljubljani zborovalo. Sprejel se je predlog, da se voli odbor, ki bode skrbel za cenitev škod in za prošnje. — Zveza kranjskih posojilnic po načinu Raiffeisena se kmalu ustanovi. — Črnomeljski »Grad« bode bojda kupil neki žid. Židom lepa Dolenjska dopade.

Primorsko. Vlada je v zadnjem trenutku prepovedala, da se slovensko delavsko bralno in podporno društvo v Gorici ni smelo udeležiti z zastavo procesije na presv. Rešnje Telesa dan. Ali se drugače ne more skrbeti za red? — »Naša Sloga«, hrvaški list v Trstu, obhaja koncem tega meseca 25 letnico. — Zoper volitev volilnih mož v Poreču so se pritožili hrvaški volilci. Sedeminštirideset nepostavnostij se je zgodilo; ko bi namestništvo našlo še tri, morale bi se volitve ovreči.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče papež Leon XIII. bodo v kratkem izdali posebno pismo, v katerem bodo oporekali petindvajsetletnici, odkar je prišla v Rim laška vlada lastiti si papeževе pravice.

Italijansko. Oni ponedeljek se je otvorila poslanska zbornica. Te dni jej je vlada predložila proračun za l. 1895/96, ki kaže 59 milijonov primankljeja. Ta se bode poravnal z višjimi davki. Slaba tolažba za izmolženo Italijo! — Najhujši nasprotnik Crispijev, Giolitti, leži bolan; bojda se pa dela bolnega.

Francosko. Dne 17. t. m. je izročil ruski poslanik Mohrenheim predsedniku francoske republike najvišje rusko odlikovanje, red sv. Andreja. Da bi s tem bila potrjena zveza Francoske z Rusko, se iz besedij, katere je ruski poslanik pri tej priliki govoril, ne dá sklepati. To pa je res, da sta si Ruska in Francoska dobri prijateljici.

Belgijsko. Popolno brezverske solske postave se bodo nekoliko predrugačile, in se bode zanaprej tudi v državnih šolah podučeval krščanski nauk, kar se dozdej ni godilo. — V kratkem se sprejme v zbornici postava o jednakomernosti flamansčine in francoščine.

Nemško. Občni nemški katoliški shod bode letos meseca avgusta v Monakovem. — Dne 17. t. m. se je mudil cesar Viljem v Monakovem, kjer si je ogledal umetniško razstavo. — Istega dne so se pričele slavnosti, ki se bodo vršile o priliki otvorjenja kielskega prekopa.

Turško. Ker vlada nič noče storiti gledé ubogih Armencev, zato ima Angleška že veliko število vojnih ladij s 15.000 vojaki pripravljenih oh turškem obrežju.